

Олимпийските игри в древността

Гл.ас Биляна Рангелова

Според една от легендите основателят на Олимпийските игри е Херакъл, който в чест на победата над елинския цар Авгий устройва състезания по надбягвания с колесници между четиримата си братя. Той определил разстоянието с 600 стъпки, а победителя окичил с лавров венец. Според друга - игрите са в чест на победата на Зевс над баща му Хронос в борбата за господство. Специалистите по антична история на Елада казват, че в началото Кронос царувал на небето и, че в Олимпия е бил издигнат храм на Кронос от хората от онова време, наречени златното поколение. Когато се ражда Зевс, Рея поверява закрилата на това дете на Идейските дактили, които също се наричат и Курети, които са дошли от критските Иди, а техните имена са били - Херкулес, Пеоней, Епимед, Ясий и Идас. По време на шеги и игри Херкулес, като най-възрастният от тях, ги предизвиква на състезание в бягане като победителя в него ще бъде коронясан с лавров венец. Говори се, че Херкулес е донесъл дивото маслиново дърво в страната на гърците от страната на хипербореите и, че това са хората, които живеят отвъд "северния" вятър на Борея. И така, на Идейския Херкулес се пада честта да е първият, който създава тези игри, и той е първият, който им дава и името Олимпийски. Било е прието те да се изпълняват на всеки 5 години, тъй като неговите братя били петима. Друга легенда гласи, че Зевс се е борил на тези игри за власт със самия Кронос, а други смятат, че той е измислил тези игри, за да победи на тях. Има и други „богове“ които също са били определени за победители, като Аполон, който побеждава Хермес в бягането и Арес в юмручния бой. Смята се, че свиренето на питийските флейти са въведени в игрите по време на скоковете на борците в пентатлона, тъй като флейтата е посветена на Аполон, а самият Аполон е бил победител в Олимпийските игри.

Първата достоверна олимпийска записка датира от 776 г. пр. н. е. Запазено е името и на победителя в бягането – Кройба, готвач от Елида. Състезанията винаги започвали при пълнолуние - първото след лятното равноденствие. А арена на спортните сблъсъци била областта Олимпия в Пелопонес (Гърция). По време на игрите се прекратявали бойните действия, сключвали се мирни договори. Думата „Олимпиада“ означава период от четири години. Това е и периодът, през който се провеждат игрите. Още оттогава те стават символ на световен мир. По време на игрите влиза в сила Олимпийско примирие, за да могат участниците спокойно да пътуват от родните си градове до мястото на провеждане.

Трябва да се отбележи, че състезанията на Олимпия не са били единствените в Елада по онова време. Питийските игри в Делфи, Истмийските игри в Коринт, Немейските игри в Аргос, Панафинейските игри в Атина. Някъде това са били чисто спортни, в съвременния смисъл състезания (агония от гръцки ἀγών – състезание, спор) а в други в програмата са преобладавали състезанията между певци, поети и музиканти. Отделно си струва да споменем Херейските игри (в чест на богинята Хера), които също са се провеждали в Олимпия месец след Олимпийските игри, там са участвали само момичета (за разлика от другите игри, в които по традиция участвали, както и присъствали като зрители, само мъже).

Олимпийските игри се откривали с лекоатлетически надбягвания на разстояние един "малък стадий" (167-192 метра). Според една от легендите най-голям бил "стадият" в град Олимпия (950 м), защото бил измерен лично от Херакъл. От "стадий" произлиза и днешната дума

“стадион”. Атлетите се построявали пред една линия и след сигнал от съдията обикаляли “стадия”. Освен лекоатлетическите надбягвания програмата на игрите включвала и дисциплините:

- Хвърляне на копие – на разстояние и по някаква цел.
- Скок на дължина - състезателите скачали с две малки гирички в ръце. Смятало се, че металните топки балансирали по-добре ръцете и тялото, дори изтласквали тялото по-далеч.
- Хвърляне на диск- състезателите използвали уреди с диаметър между 24 и 36 см, и тегло между 4-5 кг. Те били изработени от камък, желязо или олово. Хвърлянето ставало от място, като се забранявало засилването. Известни до днес са две дисциплини – хвърляне на разстояние и на височина, като при втората за победител бил обявяван този, чийто диск падне последен.
- Борба- за Олимпийските игри били подготвяни положавки, посипани със ситен пясък. Двойките се определяли чрез жребий. Преди гонга състезателите се намазвали със зехтин, за да може тялото да бъде по-гъвкаво и по-трудно за хващане от противника. За чиста победа се смятало, когато единият вдигнал високо над главата си другия и после го хвърлил на пясъка или извън него. Постепенно в тази дисциплина започнали да се ценят техниката и красотата при изпълнение на хватките.
- Юмручен бой- колкото и да се спазвали някои правила, често двубоите завършвали със сериозни травми.
- Панкратеон- най-жестока дисциплина според летописите – смесица от борба и юмручен бой.
- Надбягване с колесници- дисциплините били две- с два коня (бига) и с четири коня (квадрига). Най-опасно било завиването покрай стълбовете за обръщане. На три стълба били изсечени предупредителни обръщения: „Бъди решителен!“, „Не се бави!“, „Успей да завиеш!“

Строгите порядки и категорични условия за участие са предпоставка за единна методика на подготовка, единен стил и правила при състезанията, за ситема в храненето и хигиена в тренировъчния режим.

В Олимпия, място за изява на поети, философи, художници и скулптори, отседат Хераклит и Платон, Сократ, Диоген, Поликлет, Лисип, Праксител. Но макар пропити от култура, разум и морал, игрите губят неприкосновеност и величие. Устойчиво се налага нова саблазъм- парите. Първа изкушава Атина- 500 драхми за всеки победител. И с усърдието на останалите градове сумата нараства на 5 таланта (1 талант е равен на 6000 драхми). Така Олимпийските игри се превръщат в сериозно дело, а атлетите в професионалисти, обединяващият им смисъл отстъпва на съперничество между градовете, а това ги тласка към вражди.

От II век пр.н.е. влиянието е на Рим. Стремешът е Олимпийските игри е да се превърнат в имперски. Организираните в Неапол, Рим, Александрия, Пергам, Мегара не носят панелинския дух и традиции, но успешно изпълняват новите си функции- да символизират щедростта на наемниците и да неутрализират класовите стълкновения. Често в програмата им се вмъкват гладиаторски битки и бой с диви зверове. За окончателното им отмиране

допринася християнството. То се обединява против грижите за тялото и проповядва краен аскетизъм. Чрез едикт, влязъл в сила през 393 г., император Теодосий I забранява проведените до тогава 292 пъти периодични игри. Така отмират празниците в древността, символ на хармонията- тяло, дух, морал!

СЪВРЕМЕННО ОЛИМПИЙСКО ДВИЖЕНИЕ

ЗАРАЖДАНЕ И РАЗВИТИЕ

(1894 – 1944 г.)

гл. ас. Радослав Костадинов

Първите опити за възраждане на Олимпийските игри са направени в Гърция в средата на 19 век. През 1859, 1870, 1875 и 1889г в Атина се провеждат състезания по бягане, скачане, хвърляне, гимнастика и др., в които участват гръцки атлети.

В този период бурното развитие на международните, културни и икономически връзки се отразява и върху развитието на спорта. Създават се първите международни спортни обединения с участието на спортисти от различни страни. С излизането на спорта на международната арена възниква необходимост от провеждане на големи комплексни състезания и международно спортно движение. При тези условия френският общественик Пиер дьо Кубертен (1863–1973) предлага да се възстановят Олимпийските игри. Смятайки, че идеите на олимпийското движение ще вдъхнат на човечеството „ дух на свобода, мирно съревнование и физическо усъвършенстване“ и ще помогнат за културното сътрудничество на народите.

През 1889 г. Министерството на просвещението на Франция възлага на Пиер дьо Кубертен да организира международен спортен конгрес за обсъждане на актуалните проблеми на физическото възпитание. Конгресът се провежда през 1894 г. в Париж с участието на представители на спортни организации от 12 страни (сред които и България). След като изслушват доклада на П. дьо Кубертен и се запознават с разработените от него организационни основи на олимпийското движение, конгресът решава да се възобновят Олимпийските състезания, да се проведат първите олимпийски игри в 1896 г. в Гърция и да се създаде ръководен орган на Олимпийското движение – Международен олимпийски комитет (МОК). В знак на уважение към родината на Олимпийските игри за пръв президент на МОК е избран представител на Гърция Деметриус Викалас, а за генерален секретар Кубертен. Но още в 1896 г. Кубертен е избра за президент на МОК, който е ръководи до 1925 г. Той е историк по професия и е притежавал необикновен организаторски талант, големи познания в областта на спорта и физическото възпитание, благодарение на което съдейства активно за развитието на международното олимпийско движение.

Състезания по изкуствата – културни фестивали. В началото на модерните олимпийски игри, по предложение на Кубертен, направено през 1906 г. се предлага въвеждането на състезания по изкуствата: поезия, литература, скулптура, архитектура и живопис. Първоначално плановете са да се проведе такова състезание през 1908 г в Рим, но градът отказва провеждането на игрите една година преди Олимпийските игри. За това в организаторите на игрите в Лондон нямат възможност да осъществят идеята на Кубертен. Първите състезания по изкуствата се провеждат в Стокхолм 1912 г. С провеждането на

Департамент по спорт

състезания по изкуствата през 1912 г. се свързва и безсмъртната Ода за спорта, която тогава печели златен олимпийски медал, защото изразява по един пълноценен поетичен начин стойностите на олимпизма. Автор на това произведение е Жорж Оро –псевдоним на Пиер де Кубертен. До втората световна война такива състезания се провеждат на всички игри. В едно от тези състезания през 1936 г. съставът „Българска китка“ с ръководител Борис Цонев печели златен олимпийски медал. След втората световна война организаторите на олимпийските игри заместили тези състезания с културни фестивали, изложби, младежки лагери и срещи на творци, които представят свои работи свързани с човешките ценности и спорта. На тези фестивали се представят културните особености на страната домакин. Поради трудностите по провеждане на съпътстващи културни прояви, МОК, в средата на ХХ век пренасочва усилията за обвързване на изкуствата със спорта към провеждането на церемониите по откриване и закриване на игрите.

Церемониите на Олимпийските игри имат особено значение за популяризирането на олимпийските принципи. Техен автор отново е Пиер дьо Кубертен. Чрез Олимпийския церемониал по откриване и закриване на игрите той се стреми да изяви религиозния възвишен дух на олимпизма, вземайки за пример езическите церемонии в Олимпия през Античността в чест на Зевс. За разлика от днес, в древните олимпийски игри всичко е представлявало религиозни церемонии и свещенодействия, включително и състезанията. В сегашния си вид Олимпийския церемониал е изграден през 1920 г. Той включва церемония по откриване на игрите, церемония по награждаване на победителите и церемония по закриване на игрите. От всички тях, най-голямо внимание се придава на тази по тяхното откриване.

Олимпийската харта е уставът на Олимпийските игри, чиито основи по предложение на П. дьо Кубертен са утвърдени от международ. спортен конгрес в Париж през юни 1894 г., в последствие в този документ се правят редица допълнения и уточнения, като основните положения в ОХ през годините съществено не са променени.

Олимпийската харта е кодификация на фундаменталните принципи на олимпизма, на правилата и разпоредбите, приети от Международния олимпийски комитет (МОК). Тя определя организацията, дейностите и действията на олимпийското движение и условията за отбелязването на олимпийските игри. По същество Олимпийската харта служи за постигането на три основни цели:

- ☐ Тя е основен инструмент с конституционен характер, определящ и отменящ фундаменталните принципи и най-важните ценности на олимпизма.
- ☐ Служи за устав на Международния олимпийски комитет.
- ☐ Дефинира главните реципрочни права и задължения на трите основни съставни органи на олимпийското движение: Международния олимпийски комитет; Международните федерации и Националните олимпийски комитети; Организационните комитети за олимпийските игри. Всички те следва да спазват Олимпийската харта.

ОЛИПИЙСКИТЕ СИМВОЛИ, ХИМН И КЛЕТВА.

Олимпийската емблема се състои от пет кръга с равни размери, преплетени от ляво на дясно (синият, черният и червеният са разположени отгоре, жълтият и зеленият – отдолу, в

съответствие със следната графична репродукция). Тези кръгове изразяват активността на олимпийското движение и представляват съюза на петте континента и срещата на спортисти от цял свят на олимпийските игри. Емблемата е придружена и с девизът „Citius, altius, fortius“ („По-бързо, по-високо, по-силно“). Всяка отделна олимпиада има свой отличителен символ, който бива съчетан с петте олимпийски кръга.

Олимпийското знаме представлява бял флаг - символ на мир с поставена в средата олимпийската емблема, петте паралелни кръга. През 1913 г. Пиер дьо Кубертен дава идеята за символ, който най-добре асоциира Олимпийските игри. Всеки кръг съответства на един от петте континента. Макар, че има седем континента, Антарктида е изключена, а Северна и Южна Америка са обединени в един. Връзката на кръговете символизира обединението на континентите по време на игрите и идеята за мир и братство на цялата планета. Флагът на съвременните олимпийски игри е издигнат за първи път на игрите в Антверпен през 1920 г.

Олимпийският огън. Пламъка на олимпийския огън се запалва в местността Олимп, Гърция по същия начин, както в древността с помощта на параболични огледала, отразяващи лъчите на слънцето. Мястото не е случайно - така се съблюдава връзката между древните и модерните Олимпийски игри. Олимпийския огън се появява за първи път в модерната епоха в Амстердам през 1928 г. От 1934 г. Международният олимпийски комитет въвежда факелно шествие с олимпийския огън. През 1936 г. се провежда първата щафета с него. Инициатор на идеята е спортния теоретик Карл Дием. Церемонията на придвижването на факела, започва от запалването на огъня в местността Олимпия (Гърция), преминава щафетно през редица държави до пристигането в града домакин. Това символизира силната връзка между древните олимпийски селища и съвременните олимпийски градове.

Олимпийския химн. За церемонията по откриването на първото издание на модерните Олимпийски игри през 1896 г. в Атина, Гърция, прозвучава специално написана песен, приета за химн на игрите. През следващите издания, организационните комитети на всяка приемаща домакинство държава, възлага на различни музиканти съставянето на олимпийски химн, но през 1958 г. на 54-та сесия на МОК в Токио, Япония химнът на Спиридон Самарас и Костис Палама е обявен за официален олимпийски химн и е изпълнен на английски език на зимните олимпийски игри през 1960 г. в долината Скуо. От тогава и до сега този химн звучи по време на церемонията по откриването – при издигане на олимпийското знаме, и по време на церемонията по закриването – при неговото спускане.

Олимпийската клетва за първи път се произнася в Антверпен през 1920 г. Изрича я състезателят по водна топка и фехтовка от страната домакин Виктор Буен по време на официалното откриване. Той е придружаван и от знаменосец с олимпийското знаме: "От името на всички спортисти обещавам, че ще се представим като лоялни състезатели, които уважават правилниците и ще участват с рицарски дух за славата на спорта и за честта на нашите отбори."

ХРОНИКА НА ИГРИТЕ

ВЪЗОБНОВЯВАНЕ НА ОЛИМПИЙСКИТЕ ИГРИ (1896 - 1916г.)

№   Дата   Град   Страни   Участници

Общо   жени

1   6 -15 април 1896 г.   Атина (Гърция)14   311

СУ „Св. Климент Охридски“

България, София 1504, Бул. „Цар Освободител“ 15,
Тел. (+359-2) 9442749,9308 в. 435; Факс (+359-2) 943-38-18; e-mail: sport_su@abv.bg

2	14 май - 28 окт. 1900 г. Париж (Франция)	22	1319	11
3	1 юли - 29 окт. 1904 г. Сейнт Луис (САЩ)	12	681	6
-*	22 апр. - 2 май 1906 г. Атина (Гърция)	18	868	6
4	27 апр. – 31 окт. 1908 г. Лондон (Англия)	22	2035	36
5	5 май – 27 юли 1912 г. Стокхолм (Швеция)	28	2547	48
6*	1916 г. Берлин (Германия)	Непроведени		

-* – Гърция провежда тази надпревара по собствена самоинициатива. Ето защо, тези игри остават с неизяснен статут поради факта, че те не са признати от МОК и не са под неговата егида. Едва през 1948 г. Комисията на МОК решава да даде наименованието Междинни олимпийски игри.

6* – 28.06.1914 г. в Сараево е убит австроунгарският престолонаследник Франц Фердинанд с което се слага началото на Първата световна война, причина за не провеждането на игрите.

ОЛИМПИЙСКИТЕ ИГРИ МЕЖДУ ДВЕТЕ СВЕТОВНИ ВОЙНИ (1920-194)

№	Дата	Град	Страни	Участници
Общо	жени			
7	23 апр. -12 септ.1920 г.	Антверпен (Белгия)	29	2607 64
8	4 май – 27 юли 1924 г.	Париж (Франция)	44	3092 136
9	17 май – 12 авг.1928 г.	Амстердам (Холандия)	46	2724 290
10	30 юли – 14авг.1932 г.	Лос Анджелис (САЩ)	37	1458 127
11	1 – 16 авг. 1936 г.	Берлин (Германия)	46	4397 328
12*	1940	Токио (Япония)	Непроведени	
13*	1944	Лондон (Англия)	Непроведени	

12* и 13* – През 1938 г. Токио (Япония) отказва провеждането на игрите, но идеята те да бъдат проведени в Хелзинки (Финландия) не се осъществява също, поради началото на Втората световна война, което възпрепятства и Олимпиадата в Лондон (Англия) през 1944г.

ЗИМНИ ОЛИМПИЙСКИ ИГРИ (1924 -1944г.)

Шведа Виктор Густав Балк е главен организатор на зимната надпревара наречена Северни игри, които се провеждат за първи път през 1901 г. В първите си две издания те са проведени през две години – до 1905 г., а след това през четири години. Балк също така е

член на МОК и изказва своите възгледи и идея за организиране и провеждане на Зимни олимпийски игри. Той успява да реализира част от идеята си чрез включването на фигурното пързалане в програмата за лятната Олимпиада в Лондон през 1908г. На заседание на МОК италианецът Еудженио Брунета предлага за олимпийските игри в Стокхолм през 1912 г, да бъде организирана „Седмица на зимните спортове”. Домакините отказват провеждането и оповивайки се на липсата на специфичните зимни съоръжения. Те от своя страна имат желание да запазят Северните игри, като голяма международна изява. Такава „Седмица на зимните спортове” е планирана за олимпийските игри през 1916 г. в Берлин, но за съжаление те не се провеждат, причина е избухването на Първата световна война.

На първата Олимпиада след войната в Антверпен през 1920 г. се провеждат състезания по фигурно пързалане и хокей на лед. На следващия конгрес на МОК неговите членове взимат решение, че домакинят на Лятната олимпиада през 1924 г. Франция ще организира „Седмица на зимните спортове”, така Шамони приема състезанията, които продължават 11 дни. Надпреварите имат голям успех. Това води след себе си до дългоочакваният момент и през 1925 г. МОК предприема организирането на зимни игри по почина на летните, а тези от 1924г. проведени в Шамони са обявени и наречени – Първи зимни олимпийски игри. В своята история две поредни зимни Олимпиади не биват проведени в периода 1940-1944 г. поради унищожителната Втора световна война.

№	Дата	Град	Страни	Участници			
	общо	жени					
1	25 ян.-5 февр. 1924 г.	Шамони (Франция)	16	258	13		
2	11 -19 февр. 1928 г.	Сен Мориц (Швейцария)	25	464	26		
3	4 – 15 февр. 1932 г.	Лейк Плесид (САЩ)	17	252	21		
4	6 – 16 февр. 1936 г.	Гармиш Партенкирхен (Германия)	28	668	80		
5*	1940	Сапоро (Япония)	Непроведени				
6*	1944	Кортина д`Ампецо (Италия)	Непроведени				

5* и 6* – Втората световна война е пречка и за провеждането на зимните олимпиади планирани за 1940 и 1944 г.

Олимпийските игри по всяко време на човешката история са били, са и ще бъдат най-грандиозната световна спортна надпревара обединяваща всички нации. В подкрепа на тези думи ще цитираме Професор Лозан Митев (2016 г.): „Олимпийските ценности представляват скритата духовна и морална сила на спорта, която облагородява личността на спортиста и превръща спортното състезание в едно достойно изпитание на доблестта и човеколюбието. Благородният дух на атлетизма в спорта го превръща в мощен културно просветен фактор за пълноценно възпитание и изграждане на младежта и за това от Античността до днес състезаването основано на морални ценности е източник на социален напредък и развитие в обществата. Изявата на благородните принципи в състезанията, които днес наричаме с обобщеното наименование олимпийски принципи, са универсално явление в човешката култура проявени във всички култури и народи под различна форма. Приносят на създателя

на съвременното олимпийско движение барон Пиер дьо Кубертен бе в това, че той успя да ги обедини в едно движение и един общ идеал. Благодарение на този идеал олимпийските игри за малко повече от 100 години направиха спорта привлекателен за младите хора по цял свят. Олимпийските игри са един от големите символи на Европейското културно наследство и за наша гордост, България е една от малкото страни, чиято спортна култура е толкова тясно свързана с олимпийската идея и атлетическия дух през столетията. Както в Античността, така и в нашето съвремие, постиженията на нашите предци са били част от спортната култура на Европа и света.”

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ:

1. Бардарева. Р., Иванов.Б. Олимпизъм и олимпийско движение зараждане и развитие., ПИ, София 1998
2. Бардарева. Р., История на олимпийското движение., София 2008
3. Митев. Л., Олимпизъм и олимпийско движение., ЕИ., София 2016
4. Хавин. Борис., Всичко за олимпийските игри., МФ., София 1977
5. <https://bg.wikipedia.org/wiki/>
6. <https://bg.axiomfer-wiki.com/939955-olympic-hymn-KSAULN>
7. <https://bg.royalmarinescadetsportsmouth.co.uk/olympic-games>

ЛЕТНИ ОЛИМПИЙСКИ ИГРИ БЕЛЯЗАНИ ОТ ПОЛИТИЧЕСКИ ДВИЖЕНИЯ И БОРБА ЗА РАВНИ ЧОВЕШКИ ПРАВА

Шестнадесетите летни олимпийски игри се провеждат в Мелбърн, Австралия от 22 ноември до 8 декември 1956г. Поради суецката криза Египет, Ирак и Ливан отказват участие. По същото време Испания, Холандия и Швейцария обявяват, че няма да вземат участие поради намесата на СССР в унгарската революция. Две седмици преди откриването Китай също бойкотира игрите, тъй като на Тайван е позволено да участва като самостоятелна страна. Атлетите от Западна и Източна Германия участват в обединен отбор. Американската атлетка Бети Кутберт печели прякора си – „златното момиче“, след като печели 3 златни медала. Вдъхновени от писмото на австралийския тийнейджър Джон Уинг организаторите позволяват на спортистите от всички страни да се движат заедно по време на церемонията по откриването. Идеята е всички спортисти да бъдат едно цяло, като един отбор.

XVII летни олимпийски игри се провеждат в Рим, Италия от 25 август до 11 септември 1960г. Другите градове кандидатирали се за домакини са Лозана, Детройт, Будапеща, Брюксел, Мексико и Токио. РЮА участва на олимпиада за последен път под режима на апартейд. След тази олимпиада им е забранено да участват. Страната се завръща през 1992г. когато режима на управление се променя.

XVIII летни олимпийски игри се провеждат в Токио, Япония от 10 до 24 октомври 1964г. За първи път се провеждат в Азия. Игрите се организират в Япония 24 години, след като Олимпиадата през 1940г. е провалена поради Втората Световна Война. Това е първата олимпиада, на която е забранено да участва ЮАР заради режима на апартейд, който страната води. Германия и Корея участват с общи отбори въпреки разделението на страните (ГДР и ФРГ; КНДР и Република Корея). Дебют правят спортовете – джудо за мъже и волейбол за жени и мъже. Волейболът е първият отборен спорт за жени в олимпийската програма. Япония печели 3 златни медала в джудото. За последен път бяганията в леката атлетика се провеждат на писта от пепел. В състезанията по овчарски скок за първи път се използва прът от стъклопласт. На тези олимпийски игри за последен път времето се отчита ръчно. Отборът на СССР става първият олимпийски шампион по волейбол за мъже. При жените домакините печелят първата титла при жените. Шведските участници в състезанията с яхти Ларш Гунар Шел и Стик Ленарт Шел прекратяват състезанието си, за да спасят живота на друг участник. За постъпката си са удостоени с Първия Трофей за Спортсменството. Организаторите на игрите получават 3 награди от МОК за добрата организация на игрите. Бюджетът на олимпиадата е близо 1,8 млн. щатски долара, а игрите са най-скъпите дотогава. Изградена е инфраструктура специално за Игрите. Разширен е стадион, построени са зала за спортна гимнастика и олимпийски плувен басейн. Олимпийското село се намира на два километра от спортните съоръжения.

Деветнадесетите летни олимпийски игри се провеждат в Мексико Сити, Мексико от 12 октомври до 27 октомври 1968г. Другите градове, кандидатирали се за домакини, са Детройт, Буенос Айрес и Лион. Олимпийските игри, организирани в Мексико, фигурират в историята с два запомнящи се момента. Първо, с изключителните постижения, регистрирани от лекоатлетите, благодарение на надморската височина, на която се намира столицата на ацтеките. Второ, с равенството между чернокожи и бели, което се опитват да афишират в американския олимпийски отбор. Десет дни преди церемонията по откриването, студенти протестират срещу политическия режим в страната. Те изпълват до краен предел площад „Трес културас“, в столичния район Тлателолко. Демонстрациите завършват по трагичен

начин с над 300 загинали вследствие на намесата на военни подразделения, които имат за цел да разпръснат протестиращите. МОК се опитва да обърне гръб на проблема и на 12 юни дава начало на провеждането на олимпийските игри. Това са единствените игри, проведени в Латинска Америка. За първи път в Мексико жена носи факела с олимпийския огън на последния пост на щафетата. Това е атлетката Норма Енрике Базилио.

Голямата надморската височина на града (2240 м) се оказва голямо препятствие пред повечето атлети. Те се климатизират трудно към ниските нива на кислород. От друга страна това е предпоставка за рекорди в експлозивните дисциплини, поради по-ниското атмосферно налягане и въздушно съпротивление.

Поздрав „Черната сила“: На церемонията по награждаване на 200 метра гладко бягане чернокожите американци Тони Смит (злато) и Джон Карлос (бронз) се появяват с високи черни чорапи и черни ръкавици. Тъй като имат само един чифт ръкавици, преди награждаването си ги поделят и шампионът Томи Смит държи дясната си ръка вдигната, а Джон Карлос – лявата, със свит юмрук по време на химна на САЩ. Дватама са част от политическото движение в защита на афроамериканците „Черната сила“ (Black Power). МОК наказва и двамата с доживотна забрана за участие на олимпиада. Проявата им е подкрепена

и от вицешампиона Питър Норман (Австралия), който излиза на награждаването със значка за подкрепа на човешките права на чернокожите в САЩ (Olympic project for human rights). Той не е наказан от МОК, но търпи репресии от страна на австралийските власти, което го принуждава да се оттегли от леката атлетика и да се занимава с австралийски футбол като аматьор.

За пръв път Източна и Западна Германия се състезават като отделни отбори.

Двадесетите летни олимпийски игри се провеждат в Мюнхен, Германия от 26 август до 11 септември 1972г. Това са вторите летни олимпийски игри, проведени в Германия, след така наречената „нацистка олимпиада“ през 1936г. На игрите в Мюнхен германците желаят да представят страната си в демократична и оптимистична светлина (по думите на вътрешния министър Паул Люке „възможност за младата Германия да покаже на света, че народът е живеещ в мир и демократичен“) Игрите са наречени неслучайно „щастливите игри“. Олимпиадата е белязана от мюнхенския атентат. Въпреки терористичния акт, игрите са прекъснати само за 34 часа. Президентът на Международния олимпийски комитет (МОК) Ейвъри Бръндидж става известен с речта си, в която казва „Игрите трябва да продължат“. След Мюнхенското клане седемкратният олимпийски шампион от Игрите по плуване Марк Шпиц напуска Мюнхен и се прибира в САЩ с цел осигуряването на неговата сигурност, понеже изповядва юдаизъм. Египетският отбор също напуска Мюнхен. За пръв път на олимпиада има клетва на съдиите, а САЩ губи златото в баскетбола, а финалът на баскетболния турнир между САЩ и СССР се превръща в най-голямото зрелище на Олимпиадата. По време на награждаването на 400 метра гладко бягане двамата афроамериканци заели първо и второ място, си говорят и се шегуват по време на американския химн. Те са наказани от МОК с доживотна забрана за участие на олимпиада.

Двадесет и първите летни олимпийски игри се провеждат в Монреал, Канада от 17 юли до 1 август 1976г. Другите градове, кандидатирали се за домакини, са Москва и Лос Анжелис.

Канада, държавата домакин, печели само 5 сребърни и 6 бронзови медала. Това е първият и последен път когато домакин на олимпиада не печели златен медал. Тайван се отказва от участие след като са информирани, че не могат да участват под името „Република Китай“. Република Конго повежда на бойкот 28 африкански държави заради това че МОК не е спрял от участие Нова Зеландия, чийто отбор по ръгби прави турне в Южноафриканската Република (ЮАР) по-рано през годината. МОК отказва да спре Нова Зеландия от участие в Игрите, тъй като ръгбито не е олимпийски спорт и Федерацията по ръгби на Нова Зеландия не е подчинена

на Олимпийския комитет на страната. Някои държави (включително Мароко, Камерун и Египет) по време на бойкота вече са пристигнали, обаче извикват отборите си обратно още първия ден. От южна и централна Африка, само Сенегал и Кот д'Ивоар вземат участие. Държавите Ирак и Гвиана също се включват към бойкота. Представени са женски състезания в баскетбола, хандбала и гребането.

XII летни олимпийски игри се провеждат в Москва, СССР от 19 юли до 3 август 1980г.

Поради включването на съветските войски в Афганистан по молба на тогавашното Афганистанско правителство в края на 1979г. Почти всички страни зад „Желязната завеса“ обявяват бойкот на олимпиадата в Москва. На тези игри, България се класира трета в официалното класиране.

Летните олимпийски игри 1984, се провеждат в Лос Анджелис, САЩ. Като отговор на бойкота организиран от САЩ и някои други страни от Западна Европа на Летните олимпийски игри през 1980г., страните от бившия социалистически лагер (с изключение на Румъния) бойкотират игрите в САЩ, организирайки алтернативни спортни игри наречени „Дружба-1984“, провеждащи се в различни страни (вкл. България), в периода юли – август 1984г.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ

<https://olympics.com/ioc/olympic-games>

<https://web.archive.org/web/20080609233026/http://www.bgolympic.org/fce/index.shtml?s=001&p=0014>

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ОЛИМПИЙСКИТЕ ИГРИ СЛЕД КРАЯ НА ВСВ

Четиринадесетите летни олимпийски игри се провеждат в Лондон, Англия от 29 юли до 14 август 1948 г. Другите градове, кандидатирали се за домакинство са Балтимор, Лозана, Лос Анджелис, Минеаполис и Филадельфия. Това са първите игри, организирани след 12-годишната пауза поради Втората Световна Война(ВСВ). В тях нямат право да участват Германия и Япония, а СССР отказва участие. За първи път редом с олимпийските се провеждат и параолимпийски игри. Провеждат се парад на нациите, официална церемония по откриването, приемане на олимпийския огън и клетва на спортистите.

За пръв път в леката атлетика се използва стартово блокче. На финала на спринта на 100 метра Харисън Дилард (САЩ) и Барни Юъл (САЩ) пробягват дистанцията за 10,3 секунди. За първи път изходът от състезание е решен с фотофиниш. От програмата за извадени спортовете хандбал и поло. На тези олимпийски игри баскетболът започва да се играе в зала. За последен път се провежда състезание по изкуство.

Поради лошото финансово състояние на страната след войната, Игрите се провеждат на стадион „Уембли“, към който е добавена временно лекоатлетическа писта. Затрудненията след войната не позволяват построяването на олимпийско село. Бюджетът за организирането на игрите е 600 000 британски лири (около 18,5 млн. лири към 2012 г.). Игрите са предавани по радиото в 58 страни и са наблюдавани по телевизията от 500 хил. души във Великобритания.

Олимпийски спортове

Ветроходство, Плуване, Водна топка, Вдигане на тежести, Лека атлетика, Борба, Колоездене, Кану каяк, Футбол, Стрелба, Модерен петобой, Спортна гимнастика, Гребане, Фехтовка, Водна топка, Баскетбол, Бокс, Конен спорт, Скокове във вода, Хокей на трева.

Демонстрационни спортове

Лакрос и Шведска гимнастика.

Петнадесетите летни олимпийски игри се провеждат в Хелзинки, Финландия от 19 юли до 3 август, 1952 г. Другите градове кандидатирали се за домакинство са Амстердам, Лозана, Атина, Стокхолм и пет американски града. Хелзинки е избран за домакин на игрите през 1940, които не се провеждат заради втората световна война. За пръв път СССР участва на

олимпийски игри. Първият златен медал за страната е спечелен от Нина Ромашкова в хвърлянето на диск. Германия отново има право да участва.

Правилата на конния спорт са променени така че да могат да участват не само военни. Датчанката Лис Хартел става първата жена спечелила медал в този спорт.

Олимпийски спортове

Ветроходство, Плуване, Водна топка, Вдигане на тежести, Лека атлетика, Борба, Колоездене, Кану каяк, Футбол, Стрелба, Модерен петобой, Спортна гимнастика, Гребане, Фехтовка, Водна топка, Баскетбол, Бокс, Конен спорт, Скокове във вода, Хокей на трева.

Демонстрационни спортове

Хандбал и Финландски бейзбол.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ

<https://olympics.com/ioc/olympic-games>

<https://web.archive.org/web/20080609233026/http://www.bgolympic.org/fce/index.shtml?s=001&p=0014>

ПЕРИОД НА ОБЕДИНЕНИЕ, РЕКОРДИ И БОРБА С ДОПИНГА

XXIV летни олимпийски игри се провеждат в столицата на Южна Корея — Сеул от 17 септември до 2 октомври 1988г. При избирането на игрите по време на среща на МОК в Баден-Баден на 30 септември 1981 година Сеул печели срещу японския град Нагоя. Участват 8391 атлета от 159 страни, което е подобрене на дотогавашния рекорд за брой участници.

Летните олимпийски игри през 1988 година са първите, при които участват професионални спортисти и се бележи края на бойкотите, след последните такива на летните олимпийски игри през 1980г. в Москва и през 1984г. в Лос Анджелис. Все пак Албания, Етиопия, Куба, Мадагаскар, Никарагуа, Северна Корея и Сейшелските острови не изпращат отбори на игрите. Допингът е доминираща тема, след залавянето на лекоатлета Бен Джонсън. Олимпийските игри водят до „откриването“ на Южна Корея и спомагат за последващата политическа промяна.

Водещи в крайната класация са СССР, ГДР и САЩ на трето място. За първи път се провеждат демонстрационни състезания по Бадминтон, Бейзбол, Джудо (жени), Таекуон-до, Боулинг, Състезания с инвалидни колички.

XXV летни олимпийски игри се провеждат в Барселона, Испания от 25 юли до 9 август 1992г. Барселона е избран за домакин като родно място на президента на МОК - Хуан Антонио Самаранч. Другите градове кандидирали се за домакинство са Амстердам, Бризбейн, Бирмингам, Париж, Лозана и Белград. Игрите са посетени от 250 000 туристи. За пръв път от 20 години всички страни от МОК участват на олимпиада.

В баскетбола пълна хегемония има отборът на САЩ. Тимът става известен като „Отбора мечта“ (Dream Team). По това време в него играят Майкъл Джордан, Меджик Джонсън и Лари Бърд. Те печелят златния медал с 8 победи и 0 загуби. ЮАР след 20 години отново има право да участва на олимпиада след наложената ѝ забрана заради водената от страната политика на апартейд. Германия участва с един общ отбор за пръв път след 1960г. След

разпадането на СССР през 1991г., Естония, Латвия и Литва за пръв път участват със свои самостоятелни отбори след 1936г. Останалите бивши съветски страни участват в „обединен отбор“. Той е в състав - Азербайджан, Армения, Беларус, Грузия, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Русия, Таджикистан, Туркменистан, Украйна и Узбекистан. Разпадането на Югославия води до дебют на страните – Босна и Херцеговина, Словения и Хърватия. Бейзболът за пръв път е официален олимпийски спорт. Бадминтонът и женското джудо правят своя дебют в олимпийската програма.

XXVI летни олимпийски игри се провеждат в Атланта, Съединените американски щати от 19 юли до 4 август 1996г. Другите градове, кандидатирали се за домакинство, са Атина, Белград, Манчестър, Мелбърн и Торонто. По случай стогодишния олимпийски юбилей на церемонията по откриването е поканен най-възрастният жив олимпийски медалист — словенецът Леон Щукел. В олимпийската програма правят дебют спортовете плажен волейбол, планинско колоездене и софтбоул.

На 27 юли в олимпийския парк при бомбен атентат загиват двама души, а 111 са ранени. Журналистът Лоурънс Донегън определя игрите като „организационен хаос“ и „комерсиална алчност“.

XXVII летни олимпийски игри се провеждат през 2000 година в Сидни, Австралия. Сидни е избран за домакин на Игрите през 1993г., като останалите кандидати са Пекин, Берлин, Истанбул и Манчестър. Провеждат се под девиза „Игрите на новото хилядолетие“.

Доминираща страна в крайното разпределение на медалите е САЩ, следван с малка разлика от Русия.

XXVIII летни олимпийски игри се провеждат в Атина, Гърция през август 2004г.

Те са резултат на огромни инвестиции (около 10 млрд. евро), преодоляване на сериозни проблеми (системата за сигурност е причина за спорове) и най-вече на желанието на гърците да върнат игрите в античната им родина. Участие взимат около 11 000 спортисти, от които около 100 са българи. Градът е посетен от 150 000 туристи по време на Игрите. 31 спортисти са уличени в употреба на допинг.

Градът домакин е избран на 5 септември 1997г. по време на 106-та сесия на МОК в Лозана, Швейцария. Кандидати-градове за домакин са Атина, Рим, Кейптаун, Стокхолм и Буенос Айрес.

Класирането по медали от Летните олимпийски игри 2004г. показва броя на победите на националните Олимпийски комитети по време на олимпийските състезания. Организаторите раздават 301 комплекта медали, толкова колкото е броят на състезанията, за които се борят 10 625 (от които спортисти от 201 страни в периода от 13 август до 29 август 2004г. Атлети от 74 страни печелят поне един медал оставяйки други 127 без отличие. Олимпийският отбор на САЩ печели най-много медали (102), както и най-много златни(36) и сребърни (27) отличия. Руснаците завоюват най-много бронзови (38) награди, но се нареждат едва на трето място след голямата изненада на тези Игри Китай. До Пекин 2008 това е най-доброто представяне на Китай на Лятна олимпиада. След края на Атина 2004 няколко допинг скандала довеждат до промени в общото класиране по медали. Гръцкият щангистът Леонидас Сампанис е първият уличен в употребата на допинг и губи бронзовия си медал, който е присъден на венецуелеца Израел Хосе Рубио. На руската атлетка Ирина Коржаненко

е отнет златният медал в надпреварата по тласкане на голе, който отива при кубинката Юмилейди Кумба Джай, среброто при германката Надин Клайнерт, а бронза при рускинята Светлана Крильова. Уличеният в допинг унгарец Роберт Фажекаш губи златният си медал от състезанието по мятане на диск в полза на Виргилиус Алекна от Литва. Среброто е присъдено на Золтан Коваго от Унгария, а бронзът на естонецът Александър Тамерт. Друг унгарски атлет Адриан Аннус също е уличен в употреба на допинг вещества и му е отнет златният медал в хвърлянето на чук, който е присъден на японеца Коджи Мурофуши. Среброто е дадено на Иван Тихон от Беларус, а бронзът на Есреф Апак от Турция. След като в коня Уотърфорд Кристал са открити забранени субстанции ирландският ездач Сиан О'Конър губи златното си отличие от надпреварата по индивидуално прескачане на препятствия. Медалът е присъден на Родриго Песоа от Бразилия. Среброто отива при Крис Кеплър от САЩ, а бронзът при Марко Кутчер от Германия. Кирибати и Източен Тимор участват за първи път на Олимпийски игри. Еритрея, Парагвай и Обединени арабски емирства печелят първите си медали, а Израел, Чили и Тайван първите си златни медали. България е на 33 място с общо 12 спечелени медала, от които само два са олимпийски титли и само един е сребърно отличие. Мария Гроздева и Йордан Йовчев печелят по два медала от тази Олимпиада. Георги Георгиев печели бронз в джудо, категория до 66кг., 24 години след Първият медал за България -Димитър Запрянов-сребро, от Москва 1980г.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ

<https://olympics.com/ioc/olympic-games>

<https://web.archive.org/web/20080609233026/http://www.bgolympic.org/fce/index.shtml?s=001&p=0014>

РАЗДЕЛЯНЕ ПРОВЕЖДАНЕТО НА ЗИМНИТЕ И ЛЕТНИТЕ ОЛИМПИСКИ ИГРИ

Зимни олимпийски игри

Предшественик на зимните олимпийски игри са шампионатите по фигурно пързалане (1908г. и 1920г.) и по хокей на лед – (1920г.).

Първите зимни олимпийски игри са проведени в Шамони, Франция през 1924г. Състезанията се провеждат на всеки четири години с две изключения – през 1940г. и 1944г. Игрите не се провеждат поради Втората световна война.

На олимпиадата в Осло през 1952г. за първи път на зимни олимпийски игри има олимпийски огън.

Олимпийските игри в Кортина д'Ампецо през 1956г. са първите, които разчитат на корпоративно спонсорство (Фиат е „официален автомобил“ на игрите). Това са и първите зимни олимпийски игри, предавани по телевизията. Тогава за първи път в историята на модерните олимпийски игри клетвата на спортистите е прочетена от жена.

След олимпиадата от 1992г. в Албервил следва олимпиадата през 1994г. в Лилехамер. От 1994г. зимните и летните олимпийски игри се провеждат в различни години. През годините в програмата са включвани различни спортове, за олимпиадата в Сочи през 2014г. са включени следните 15 спорта:

Биатлон

Бобслей

Бързо пързаляне с кънки

Кърлинг

Пързаляне с едноместна шейна

Северна комбинация

Скелетон

Ски алпийски дисциплини

Ски бягане

Ски свободен стил

Ски скокове

Сноуборд

Фигурно пързаляне

Хокей на лед

Шорттрек

Шетнадесетите зимни олимпийски игри се провеждат в Албервил, Франция от 8 до 23 февруари 1992г. Другите градове, кандидатирали се за домакинство, са Анкоридж, Берхтесгаден, Кортина д'Ампецо, Лилехамер, Фалун и София. София получава 25 гласа на първия кръг на гласуването, спрямо 19 на Албервил, но в заключителния, шести кръг, остава втора с 25 гласа срещу 51 за Албервил. Това е последната зимна олимпиада, която се провежда в една и съща година заедно с летните олимпийски игри.

През 1986г. служители на МОК, в отговор на опасенията относно нарастващите разходи и логистичните усложнения на Олимпиадата, гласуват за промяна на графика.

Седемнадесетите зимни олимпийски игри се провеждат в Лилехамер, Норвегия от 12 до 27 февруари 1994г. Другите градове, кандидатирали се за домакинство, са София, Анкоридж и Йостершунд.

Олимпиадата в Лилехамер е втората в Норвегия (след тази в Осло през 1952 година) и е сред най-успешните в олимпийската история. Спортните обекти са на много високо ниво,

публиката е компетентна, няма голям брой участници, хванати с допинг. Публиката на състезанията по ски бягане достига 120 000 души.

За пръв и единствен път зимни олимпийски игри се провеждат само две години преди отминалите. Международният олимпийски комитет взема такова решение, за да не съвпадат зимната и лятната олимпиада в една и съща година.

За разлика от предишната олимпиада в Албервил, страните от ОНД участват със собствени отбори, тъй като междуременно са приети за суверенни членове на МОК. Отборът на Русия

наброява 113 спортисти и е вторият по големина след този на САЩ. Дебютират и отборите на Чехия и Словакия. Участват и спортисти от ЮАР, тъй като е премахнато ембаргото за участие след свалянето на апартейда.

По време на церемонията по откриването са почетени жертвите на войната в Сараево (домакин на Игрите през 1994 година). Президентът на МОК призовава за спиране на военните действия по време на Олимпиадата, но това не се случва.

На тази олимпиада МОК продължава политиката си към допускане на повече професионални спортисти до участие на олимпийски игри, от което се възползват най-вече състезатели по фигурно пързаляне.

Ръководител на Организационния комитет на олимпиадата е Жан-Клод Кили. Той взима еднолично решението олимпийският огън да бъде запален от футболиста Мишел Платини, вместо да спази традицията това да бъде сторено от състезател по зимни спортове.

18 от 57-те старта на игрите се провеждат в Албервил. Спортистите живеят в няколко олимпийски села, а феновете трябва да пътуват много между мероприятията. Има проблеми с транспорта.

На тези зимни олимпийски игри дебютират три спорта – шорттрек, ски свободен стил и биатлон. За първи път от 1928г. на зимни олимпийски игри са включени нови спортове в програмата.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ

<https://olympics.com/ioc/olympic-games>

<https://web.archive.org/web/20080609233026/http://www.bgolympic.org/fce/index.shtml?s=001&p=0014>

СЪВРЕМЕННИ ОЛИМПИЙСКИ ИГРИ

XXIX летни олимпийски игри се провеждат в Пекин, Китай от 8 до 24 август 2008 г. Това са първите олимпийски игри, които се провеждат там. Избирането на Пекин за град домакин се осъществява на сесията на МОК на 13 юли 2001г. в Москва. Китайската кандидатура побеждава тези на Торонто, Истанбул, Париж и Осака. Една година преди сесията МОК отхвърля кандидатурите на Банкок, Кайро, Хавана, Куала Лумпур и Севиля като неспособни да организират олимпиада. Още след първия рунд на гласуване Пекин е с много гласове пред конкурентите си. Най-близко е Торонто с 24 гласа разлика. За последният втори рунд остават четири града. Пекин получава 56 гласа и печели домакинството. Това е втората кандидатура на Пекин за олимпийски игри.

Китай организира игрите с цел да покаже една различна и интересна култура на света, икономическата си мощ и издигането си като световна сила. Но Олимпиадата привлича интереса и към въпросите за замърсяването и нарушенията на човешките права в страната и казуса с независимостта на Тибет.

За пръв път на игрите участва и параолимпийски атлет с двигателно увреждане, което е един вид революция в олимпийското движение. Южноафриканката Натали ду Тоит, която има пет златни медала от паралимпийските игри в Атина през 2004 г. участва на олимпиадата в

Пекин, въпреки че левият ѝ крак е ампутиран. За първи път в историята на Олимпийските игри, най-много златни медали се печелят от азиатска държава.

По време на Олимпиадата са подобрени 34 световни рекорда – в плуването, леката атлетика и вдигането на тежести, колоезденето и стрелбата с лък.

Името на логото на олимпиадата е „Танцуващия Пекин“ и е показано за пръв път през август 2003г. То комбинира традиционни елементи от китайското общество като напомня китайски печат, а отворените ръце на човечето показват готовността и желанието на Китай да сподели културата си.

На 26 юни 2005г. е обявено мотото на олимпиадата – Един свят, една мечта. То е избрано сред 211 000 предложения дошли от целия свят с инициативата човечеството да усети олимпийския дух и да построи едно по-добро бъдеще.

През май 2007 започват строежите на всички 31 олимпийски обекта. Китайското правителство също така инвестира в укрепването и възстановяването на шест обекта извън Пекин и 59 тренировъчни центрове. Гребният канал, който е открит на 10 август 2007 е проектиран от българската златна медалистка от олимпиадата в Монреал 1976 – Светла Оцетова.

Транспорт

По повод олимпиадата се предвидило да се осъществят големи инфраструктурни подобрения и разширения на пътнопреносната мрежа в Пекин. Изградени са нови седем линии с около 80 нови гари, което включва и връзка с летището. За превозването на пътниците на летището се грижели единадесет влака, всеки от които с капацитет от 83 пътника. Повечето от тях били открити на 30 юни 2008, точно месец преди олимпиадата. Влаковете и метрото са оборудвани с плазмени екрани, които съобщавали за събитията по време на игрите.

Официалната песен за церемонията по отброяване на дните до олимпиадата се казва „We are Ready“ и е записана от актьора Джеки Чан. Обявено било, че Селин Дион и тайланданката Джаи Чоу ще пеят по време на церемонията по откриване на игрите. През март 2008 музикален хор от гимназия в Пенсилвания, САЩ изпълнява песента „One World, One Dream“, оригинално композизирана от Питър де Метс. Песента получава много висока оценка и е включена в много материали за олимпиадата, както в Китай, така и в САЩ. Хорът взима участие в концерти из големите градове в Китай.

До лятото на 2007 г. все още не е бил напълно ясен точният брой на участващите страни. Класиранията в различните квалификационни състезания би помогнало за прогнозиране на страните участнички и броят на техните спортисти.

Северна Корея и Южна Корея обмислят общо обединено участие. Двете държави са се показвали заедно на парада на нациите, но никога не са се състезавали заедно. Олимпийските комитети на двете страни се срещат заедно с Жак Рох на 5 септември 2006 г. за да обсъдят възможното си обединение. В началото на 2007 г. е проведена нова среща между президентите на олимпийските комитети на двете страни. Южна Корея иска селекцията на спортисти да бъде базирана на възможностите им, докато Северна Корея иска равно количество атлети от двете държави ако те участват с общ отбор. Така и не се стига до съгласие, но е обявено, че ще има дискусии по този въпрос и в бъдеще.

В предолимпийския период МОК води разностранни дипломатически срещи с различни страни, някои и бивши колонии на държави от Западна Европа за признаване и включване в Олимпийското семейство. Признава Черна гора, което означава, че тя ще участва отделно от Сърбия. Също така, представителите на Косово се сдобиват с това право, въпреки че това е малко вероятно, поради краткото време за печелене на квоти. Остава неразрешен проблема с Холандските Антили. По-точно островите Кюрасао и Сент Мартеен.

На 24 юли 2008 г. МОК изключва олимпийския тим на Ирак от олимпиадата. Причината за това е намесата на държавата в олимпийския комитет на страната, което е забранено от олимпийското движение. Това решение би лишило от участие общо 7 класирали се спортисти в спортовете джудо, стрелба с лък, гребане и вдигане на тежести. На 29 юли МОК отменя решението си и позволява на страната да вземе участие, но само с 4 спортисти, защото останалите са изпуснали сроковете за записване. Организацията призовава Ирак да проведе честни избори за олимпийския комитет на страната до края на ноември.

В деня на откриването на игрите Международния олимпийски комитет изключва Бруней след като националният олимпийски комитет на Бруней не регистрира спортистите си до поставения краен срок.

Пътят на огъня е белязан с различията и политическите течения в целият свят.

Планът, през който трябва да премине олимпийският огън е обявен на 26 април 2007 в Пекин, а Щафетата е наречена „Пътуване на хармонията“ и ще продължи 130 дни, през които ще бъдат изминати 137 000 километра – най-дългият път на олимпийския огън в историята. Планува се стартът да бъде на 28 март 2008 от планината Олимп, Гърция. От там огънят ще отпътува към стадион Панатинайко в Атина и ще пристигне в Пекин на 31 март. От Пекин огънят ще премине през всеки континент, освен Антарктида. Около 21 880 души ще бъдат избрани от местни организации да носят олимпийския огън.

Китайският организационен комитет също така планува огънят да бъде занесен на връх Еверест. Планът предвижда спиране в Тайпей, малко преди влизането в Хонконг. Правителството на Тайван обаче отказва да приеме огъня, защото по определения план се добива впечатление, че Тайпей е част от китайския маршрут на огъня, а не от международния.

По време на преминаването на щафетата през Лондон хиляди демонстранти за свободен Тибет предизвикат масови безредици. Някои се опитват да изгасят огъня с пожарогасител а други да откраднат факела. От Лондон олимпийският огън пътува за Париж, където също се очакват протести.

На 7 април огънят пристига във Франция и щафетата започва от Айфеловата кула. Очакванията за протести се оправдават и стотици демонстранти правят всичко възможно да попречат на шествието.

След Франция олимпийският огън се отправя към Сан Франциско, който е единствения американски град, през който преминава щафетата. Първият факлоносец е олимпийският шампион в плуването от 1992 Лин Ли. Церемонията за края на щафетата се премества от Джъстин Хърман Плаза на централното летище на града. Това се прави с цел да бъдат предотвратени част от протестите на организирани демонстранти. Взетите мерки дават

резултат и преминаването на огъня преминава сравнително по-спокойно в сравнение с Лондон и Париж.

На 11 април факелът пристига в Буенос Айрес. Щафетата започва от природния резерват на града и завършва в клуба по конна езда. Събитието отново е съпроводено с протести за свободен Тибет. Част от тях са огромен банер с надпис „Свободен Тибет“ и алтернатива на олимпийския факел – факелът на човешките права. Протестите не са агресивни и липсват сериозни опити за загасяне на огъня.

След Аржентина олимпийският огън минава през Танзания, Оман и Пакистан при спокойни обстоятелства. Големи протести и мерки за сигурност обаче има в Индия, Тайланд и Малайзия. Първите 20 километра на щафетата в Индонезия не се пробягват отново поради мерки за сигурност.

Олимпийският огън пристига в Канбера на 24 април. Общо километрите, които изминава на този континент са 16. Сред факлоносците са известни австралийски спортисти като Иън Торп, Рон Кларк и други. Един от участниците – Лин Додс отказва да носи факела като протест срещу положението в Тибет. Стоотици протибетски демонстранти и китайски студенти участват в протестите. Край на щафетата слага Иън Торп. Арестувани са петима протестиращи. Както и в другите развити страни, така и в Австралия участват две групи протестиращи – прокитайски настроени и протибетски такива.

В Япония, Олимпийският факел пристига в Нагано на 26 април. Будисткият храм, от който се очаква да започне церемонията отказва да приеме огъня като протест срещу ситуацията в Тибет. В протестите по улиците участват освен демонстранти за свободен Тибет, също така и японски нациоаналисти и организации за защита на човешките права. Протестите са мирни.

Следващите дестинации са Южна Корея и Северна Корея. В Северна Корея няма яростни демонстрации. Щафетата е съпроводена от много корейци развяващи китайски знамена.

След Пхенянг огънят посещава Виетнам, Хонг Конг и Макао. След това огънят пристига отново в Китай където ще премине през голям брой градове. Кулминацията на щафетата е качването на олимпийския огън на връх Еверест на 8 май. Общо 36 факлоносци алпинисти са участвали

в начинанието. Целият път на щафетата е предаван на живо по телевизията. По време на подготовката правителството на Непал забранява достъпът до базовите лагери на всякакви журналисти и нарежда на полицията и военните да използват силови мерки срещу всякакви антикитайски демонстрации, дори и стрелба ако е необходимо.

До септември 2007 г. нито една държава не е обявила намерения да бойкотира игрите, но някои активистки групи протестират срещу олимпиадата. Най-известната организация, която се обявява против олимпиадата е движението за независимост на Тибет, известно също като Студенти за свободен Тибет. Те организират кампания за протести по време на игрите. Целта им е независимост на Тибет и прекратяване на използването на тибетската антилопа като талисман на игрите. Групата обявява, че желае Тибет да се яви отделно от Китай на парада на нациите със своето знаме.

Международната журналистическа организация за свобода на словото също обявява своето решение за бойкот, но се отказва от него след посещението в Китай през януари 2007 г.

Въпреки това организацията продължава да е против политиката на Китай спрямо медиите в страната.

Активистите, които се борят за успешно прекратяване на конфликта в Дарфур също протестират против игрите, заради помощта, която оказва Китай за геноцидната политика на Судан. Игрите се сдобиват и с друго нарицателно име – Олимпиадата на геноцида, въведено от тайвански активисти. Стига се дотам, че група от 106 американски законодателя призават САЩ да бойкотира игрите.

При подготовката за олимпиадата драстично се повишава използването на метали, от които най-вече медта. Цената на медта се покачила неколкосткратно през периода 2001 – 2007. Китай използва около 20% от всички количества мед на пазара. Метални конструкции са използвани за построяването на голям брой съоръжения, сред които и националният стадион на Пекин.

През февруари 2008 г. британската олимпийска асоциация обявява, че ще накара атлетите си да подпишат договори, според които те няма да дават политически изявления или да коментират протестите и вероятните бойкоти. Говорителят на организацията Грeъм Нюсън обосновава това решение с идеите на олимпизма, а не с желание за цензура. Според олимпийското движение не се допуска никаква политическа, религиозна или етническа пропаганда по време на олимпиадата.

Китайското правителство обаче получава подкрепа от президента на САЩ Джордж Буш, който обявява, че няма да се застъпва за никакви протести. Той казва, че вижда олимпийските игри единствено като спортно състезание.

През март 2008 г. няколко страни обявяват, че няма да участват на церемонията по откриване на игрите. Първи това сторва канцлерът на Германия Ангела Меркел. Последват я премиерът на Полша Доналд Туск и президентът на Чехия Вацлав Клаус.

На 10 април 2008 китайското правителство обявява, че е предотвратен опит за саботаж на олимпиадата. Сепаратисти от Източен Туркистан са планирали да извършат самоубийствени атентати в китайските градове и множество отвличания за да прекратят олимпиадата. Хората от този регион обаче твърдят, че в тази новина няма нищо вярно и, че е измислена от китайското правителство. Синдзян-уйгурският автономен регион е регион в Китай, който е населяван предимно от мюсюлмани, които желаят да се отцепят от страната и да създадат своя независима държава. Съобщено е че са арестувани 35 души във връзка с атентатите.

Намиращата се в Женева организация по правата на хората над своите домове обявява, че близо 1,5 милиона китайци са били принудени да напуснат домовете си по време на олимпиадата. Китайският олимпийски комитет и правителството на страната обаче определят това число на 6037 души. Някои източници съобщават, че през май 2005 г. около 300 000 китайци са били принудени насила да напуснат домовете си, а протестиращите са били арестувани. Други източници твърдят, че броят на тези хора е 15 000.

Екологичните проблеми в Пекин биха могли да бъдат сериозна пречка за спортистите. Много спорове предизвиква качеството на въздуха в Пекин и ефекта му върху спортистите. Въпреки успешно взетите мерки за намаляване на вредните емисии от управлението на града през 2001, проучванията показват, че съседните населени места допълнително замърсяват атмосферата. Предполага се, че 50% от въдушните маси идват от критично замърсени

провинции. Към 2008 г. въздухът е от 2 до 3 пъти по замърсен спрямо критериите обявени от световната здравна организация. Марко Кардинале от британския олимпийски комитет смята, че лошото качество на въздуха би могло да затрудни дишането и повиши температурата, а от това би следвало, че постиженията на спортистите не биха били много високи. За да намали този риск управлението на града премахва 60 000 местни таксите и автобуси от околностите на селището и премества общо 200 фабрики. За да провери ситуацията в града МОК прави поредица от изследвания, от които става ясно, че би имало риск само за състезанията, които се провеждат на открито по-дълго от час.

XXX летни олимпийски игри се провеждат в Лондон, Англия, от 27 юли до 12 август 2012 г. Това са третите олимпийски игри, които се провеждат в Лондон. Другите градове, кандидатирали се за домакинство, са Париж, Мадрид, Ню Йорк и Москва.

Спортистите с най-много медали от олимпиадата са Майкъл Фелпс с шест (от които четири златни) и Миси Франклин, Алисън Шмит, Раян Локти и Алиша Коутс с по пет (от които съответно четири, три, два и един златни). Всички те са плувци, а традиционно в техния спорт състезателите получават най-много медали.

По време на игрите са подобрени 27 световни рекорда в седем спорта – плуване (8), вдигане на тежести (5), колоездене и лека атлетика (по 4), спортна стрелба (3), стрелба с лък (2) и гребане (1).

Избиране на домакина

Избирането на Лондон за град домакин се осъществява на сесията на МОК на 5 юли 2005 г. в Сингапур. Кандидатурата на Лондон побеждава Париж, Мадрид, Ню Йорк и Москва. Една година преди сесията МОК отхвърля кандидатурите на Лайпциг, Рио де Жанейро, Истанбул и Хавана като неспособни да организират олимпиада.

За пръв път едно и също лого ще се използва за олимпийските и параолимпийските игри.

Състезанията се провеждат на 31 спортни съоръжения, които са разделени на пет зони – олимпийска зона, простираща се в Олимпийския парк „Кралица Виктория“ в Стратфорд, зона около река Темза, централна зона, извън Голям Лондон и футболни стадиони.

В игрите взимат участие състезатели от 204 държави, както и състезатели без държава, състезаващи се под олимпийския флаг (такива са състезателите от Южен Судан и Нидерландските Антили, които по време на Олимпиадата все още нямат национални олимпийски комитети).

Това са първите олимпийски игри, на които е номинирана за участие поне по една жена от всяка участваща държава. Бутан и Чад участват единствено с жени.

Гренада печели първия си златен медал от летни олимпийски игри и става най-малката държава, печелила такъв в историята на игрите.

Спортове

Преди тези олимпийски игри МОК премахва от олимпийската програма бейзбола и софтбола.

Добавен е женският бокс. Финалът на футболния турнир на жените е наблюдаван от рекордните за женски футболен турнир над 80 000 зрители.

Церемонията по откриването започва в 20:12 часа на 27 юли 2012 г. и се провежда на лондонския олимпийски стадион. Дадено ѝ е наименованието „Остров на чудесата“ и включва сцени от Средновековието в Англия, индустриалната революция и цитати от Уилям Шекспир. Продължава три часа, в нея участват 15 000 доброволци и е наблюдавана от около четири милиарда души. Организирането ѝ струва 36 милиона евро. „Парадът на нациите“ от предишните олимпиади е заменен с „Парада на спортистите“. С цел скъсяване на церемонията не всички състезатели участват в него. Традиционно е открит от Гърция.

Церемонията по закриването трае три часа и включва някои от най-известните британски поп-изпълнители от предишните десетилетия. По време на церемониалната част от шоуто олимпийското знаме е предадено от кмета на Лондон на кмета на Рио де Жанейро и олимпийският огън е изгасен.

Състезанията от олимпийските игри са посетени от рекордните 7,4 милиона души при отпечатани 11 милиона билети. Олимпиадата е наблюдавана от около 4,8 милиарда зрители.

Критика

След втория ден на Олимпиадата с допинг са хванати двама спортисти, а за трети се очаква потвърждение от втората проба. По-късно още трима лекоатлети са отстранени, включително трикратният световен шампион в хвърлянето на чук Иван Цихан от Беларус. Победителката в тласкането на гюле Надежда Остапчук губи титлата си, след като е уличена в употреба на допинг.

Въпреки че всички билети са продадени, много от състезанията не се провеждат пред пълни трибуни.

Равносметката за Олимпиадата е, че тя е внушителна въпреки съмненията за употреба на допинг и комерсиализацията.

XXXI летни олимпийски игри се провеждат от 5 до 21 август 2016 г. в град Рио де Жанейро, Бразилия. Това са първите олимпийски игри, проведени в Южна Америка. Игрите струват 12,8 милиарда щатски долара, от които 2,236 милиарда за изграждане на съоръженията.

Избиране на домакин

Градът домакин е избран на 2 октомври 2009 г. по време на 121-вата сесия на МОК в Копенхаген, Дания. Другите кандидати за домакинство са Мадрид, Токио и Чикаго.

Нови спортове

Преди игрите има две свободни места за нови спортове и първоначално седем спортни асоциации се кандидатира за включване на спортовете им в програмата на игрите за 2016 г. Бейзболът и софтбоулът, които са изключени от програмата през 2005 г., както и карате, скуош, голф, ролкови спортове и ръग्би са предложените спортове. Лидерите на седемте спорта представят спортовете си пред Изпълнителния съвет на МОК през юни 2009 г.

През август Изпълнителният съвет одобрява с мнозинство ръгби 7 (версия на ръгбито със седем играчи), като по този начин премахва бейзбола, ролковите спортове и скуоша от надпреварата. Сред оставащите три – голф, карате и софтбол, съветът одобрява голфа в резултат на консултация. Крайното решение относно двата спорта е взето на 9 октомври 2009 г., последен ден от 121-вата сесия на МОК. Решението е взето по нова система; за одобряването на спорт вече е необходимо обикновено мнозинство от пълния комитет на МОК вместо изискваното дотогава мнозинство от две трети. МОК обявява през януари 2013 г., че ще провери статута на състезанията по колоездене вследствие на признанието на Ланс Армстронг относно ползването на медикаменти за подобряване на постиженията и поради обвиненията, че управляващото тяло на колоезденето е прикривало допингирането.

Допинг скандали

На 15 ноември 2015 г. година отборът на Русия по лека атлетика е изваден от всички атлетически състезания от Международната асоциация на лекоатлетическите федерации (IAAF) поради доклад от Световната антидопингова агенция (WADA) за организирано допингиране в страната. На 18 юли 2016 г. независимо разследване на WADA обявява, че руското министерство на спорта и Федералната служба за сигурност на страната са провеждали политика на „държавно спонсорирано“ допингиране на спортистите си и прикриване на следите и положителните проби. Поради това разкритие МОК организира спешно заседание, на което да се дискутира дали страната да се изключи от олимпиадата. МОК се обявява против цялостното изключване на страната от игрите, но поставя нови допълнителни и по-строги изисквания за всички руски състезатели на олимпийските игри. Към 1 август 2016 г. от всички 387 руски спортисти с квоти за участие, поне 117 са отстранени поради допинг. Голяма част от руския политически и спортен елит определят наказанията като политически мотивирани.

В същото време дни преди посещението в САЩ на руски и австрийски микробиолози за проверка на пробите на американските спортисти се оказва, че по вина на почистващата в лабораториите в САЩ фирма са повредени всички проби на американски олимпийци за периода от 1996 – 2016 г. По невнимание са унищожени 30 000 проби, за което американската антидопингова комисия ще подведе под отговорност почистващата фирма.

XXXII летни олимпийски игри трябваше да се проведат в столицата на Япония Токио през 2020 г. Вследствие на започналата пандемия от COVID-19, президентът на МОК Томас Бах се съгласява да отложи игрите с една година. Токио е домакин на летни олимпийски игри за втори път след XVIII летни олимпийски игри през 1964 г.

Игрите се отличават с добавянето на 4 нови олимпийски спорта – карате, спортно катерене, сърфинг и скейтборд, както и на три нови дисциплини във вече съществуващи спортове – баскетбол 3x3, фрийстайл ВМХ и щафетно колоездене. На Олимпиадата в Токио дебютира като олимпийска дисциплина и смесена шафета 4 x 400, в която участват двама мъже и две жени.

През март 2021 г. организаторите обявяват, че олимпийските игри в Токио ще бъдат без международна публика и ще се допускат само японци. Причината е пандемията от COVID-19.

XXXIII-те летни олимпийски игри ще се проведат през 2024 г. в Париж, Франция. От олимпийската програма отпадат спортовете бейзбол, софтбол и карате за сметка на брейк данс, който ще направи своя дебют.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ

<https://olympics.com/ioc/olympic-games>

<https://web.archive.org/web/20080609233026/http://www.bgolympic.org/fce/index.shtml?s=001&p=0014>

БЪЛГАРИЯ НА ОЛИМПИЙСКИТЕ ИГРИ

ГЛ. АС. Д-Р ФИЛИП ШАБАНСКИ

България взема участие още на първите модерни олимпийски игри в Атина през 1896 с един участник - гимнастикът Шарл Шампо.

Страната започва да печели редовно медали от летни олимпийски игри считано от олимпиадата в Хелзинки през 1952 година. Спортните успехи се увеличават с всяка следваща олимпиада за да достигнат кулминацията си на олимпиадата в Москва през 1980 година където страната печели общо 41 медала (сред които 8 златни) и се нарежда на трето място в общото класиране по медали.

След падането на комунизма в страната, политическите и социални промени засягат и олимпийските и спортни успехи, като с всяка следваща олимпиада успехите намаляват драстично за да се стигне до олимпиадата в Лондон през 2012 година, където страната печели едва 2 медала, което е най-слабия резултат за България от 1956 година насам.

Традиционно силните спортове за страната са борба и вдигане на тежести. Докато борбата успява да запази в някаква степен предишната си слава, вдигането на тежести изпада в криза най-вече поради множество допинг скандали. Последният медал от вдигането на тежести за България е на олимпийските игри в Атина през 2004 година. Третият най-успешен олимпийски спорт за страната е леката атлетика – общо 19 спечелени медала.

Страната има успехи и на зимни олимпийски игри. Единственият златен медал от зимна олимпиада е спечелен от Екатерина Дафовска на олимпийските игри в Нагано през 1998 година. Освен в биатлона България има медали и в шорттрека и ски бягането.

Летни олимпийски игри

България взема участие още на първите модерни олимпийски игри в Атина през 1896 с един участник - гимнастикът Шарл Шампо. От 1900 г. до 1920 г. България не взема участие в олимпийските игри, а се включва отново през 1924 г. на летните олимпийски игри в Париж с 24 спортисти. През 1928 година в Хелзинки участва с 5 човека. Следващата олимпиада, в която България участва с 25 спортисти е през 1936 г. в Берлин като пропуска тази в Лос Анджелис през 1932г., като и игрите в Лондон през 1948 г. През 1952 г 63 български спортисти участват в олимпиадата в Хелзинки и Борис Николов печели първия в историята медал на страната ни от олимпиада-бронзов. В Мелбърн през 1956 г България има 43 участника и печели пет медала- златен за Никола Станчев борба, три сребърни и един бронзов медал. 98 български спортисти участват в олимпийските игри през 1960 г в Рим. България печели 15 медала и е на 15 място в класирането по медали. Състезателят по борба

Димитър Добрев е олимпийски шампион. През 1964 г. в Токио българските спортисти са 63 и страната печели 10 медала, от които три златни медала в борбата - Еньо Вълчев, Продан Гарджев и Боян Радев. България е на 11 място в общото класиране. 112 участници има страната ни в Мексико през 1968 г. Общо девет медала са спечелени, два от тях златни. Боян Радев става първият българин дублирал олимпийската си титла. Шампион е още един борец - Петър Киров. 21 медала са завоювани през 1972 г в Мюнхен, където българските спортисти са 130. Те се състезават в 15 спорта и печелят 6 златни медала - боксьорът Георги Костадинов, щангистите Нораир Нурикан, Йордан Биков и Андон Николов, борците Петър Киров и Георги Мърков. Българите печелят 8 олимпийски титли чрез атлетката Иванка Христова, гребкините Светла Оцетова, Здравка Йорданова и Сийка Келбечева, Стоянка

2

Груйчева, щангистите Нораир Нурикан и Йордан Митков, борецът Хасан Исаев. златни медала за страната от олимпиадата в Монреал през 1976, където участват 158 българи. 270 спортисти участват в Московските олимпийски игри през 1980 г. България печели 41 медала - 8 златни, 16 сребърни и 17 бронзови медала. Шампиони са гимнастикът Стоян Делчев, кануистът Любомир Любенов, боксьорът Петър Лесов, щангистите Янко Русев и Асен Златев, борците Валентин Райчев, Исмаил Абилов и Георги Райков. Следващата олимпиада, в която страната ни участва е през 1992 г в Сеул, като пропуска тази в Лос Анджелис през 1984 г. Участват 171 спортисти и са спечелени 35 медала. На шампионския връх са Ивайло Маринов (бокс), Атанас Комшев (борба), Севдалин Маринов и Борислав Гидиков (вдигане на тежести), Йорданка Донкова и Христо Марков (лека атлетика), Любомир Герасков (гимнастика), Таня Богомилова (плуване), Ваня Гешева (кану-каяк), Таню Киряков (спортна стрелба). В Барселона през 1992 г България печели три златни медала чрез кануиста Николай Бухалов от общо 16 медала и при участието на 138 спортисти. Атланта 1996 г носи на страната олимпийски титли за лекоатлетката Стефка Костадинова, бореца Валентин Йорданов и боксьора Даниел Петров. Участват 91 души и са спечелени 15 медала. България печели 13 медала през 2000 г в Сидни. Пет са олимпийските титли - стрелците Таню Киряков (за втори път олимпийски шампион след 12 години) и Мария Гроздева, лекоатлетката Тереза Маринова, щангистът Гълъбин Боевски, борецът Армен Назарян. България участва на летните олимпийски игри в Атина през 2004 година с общо 95 спортиста в 19 спорта. Мария Гроздева е знаменосец на делегацията. Страната печели 2 златни за Мария Гроздева в стрелба и Милен Добрев вдигане на тежести, 1 сребърен и 9 бронзови медала. България участва на олимпиадата в Пекин със 72 спортисти. Печели пет медала - един златен за Румяна Нейкова в гребане, един сребърен и три бронзови. В Лондон през 2012 г отиват 63 български участника. Гимнастикът Йордан Йовчев е избран за знаменосец на церемонията по откриването. Спечелени са 2 сребърни (Станка Златева борба и Милка Манева вдигане на тежести) и един бронзов медал. В Рио де Жанейро страната участва с 51 спортисти. Завоюва три медала - един сребърен и два бронзови. Шест медала са спечелени на олимпиадата в Токио тази година, три от които златни - Стойка Кръстева (бокс), Ивет Горанова (карате) и художествена гимнастика. Знаменосци на групата са Мария Гроздева и Йосиф Миладинов.

Зимни олимпийски игри

България взема участие във всички зимни олимпиади от зимните олимпийски игри в Гармиш-Партенкирхен през 1936 година до . Пьонгчанг през 2018 г. В Лейк Плесид първия медал за България на зимни олимпийски игри донася ски бегачът Иван Лебанов, който

завършва трети в дисциплината 30 км. Следващият медал, който страната ни печели в зимна олимпиада е през 1998 г в Нагано. Единственият златен медал от зимна олимпиада е спечелен от Екатерина Дафовска на олимпийските игри в Нагано през 1998 година. България участва на зимните олимпийски игри в Солт Лейк Сити през 2002 година, като това е шестнадесетата зимна олимпиада, на която страната участва. За пръв път страната печели повече от един олимпийски медал. Евгения Раданова шортрек печели сребърен медал. Това е последният медал за България от зимни олимпийски игри.

Любопитни факти за българското участие на олимпийски игри

Българи с пълен комплект олимпийски медали- златен, сребърен и бронзов: Еньо Вълчев (борба), Ваня Гешева (гребане) и Румяна Нейкова (гребане).

3

Българи с най-много олимпийски медали: Мария Гроздева (стрелба) пет медала, Ваня Гешева (гребане) четири медала, Йордан Йовчев (спортна гимнастика) четири медала.

Най-млад олимпийски шампион: Любомир Герасков (гимнастика) 19 години и 271 дни.

Най-възрастен олимпийски шампион: Таню Кирияков (стрелба) 37 години и 6 месеца.

Общ брой медали за България от всички олимпийски игри 230 медали - 55 златни, 90 сребърни, 85 бронзови.

Най-млад участник в олимпиада е Димитринка Филипова (спортна гимнастика)- 14 години 62 дни на Олимпиадата в Москва 1980 г.

Най- възрастен участник е Крум Лекарски (конен спорт) на 62 години и 123 дни на олимпиадата в Рим през 1960 г.

България в класирането по нации за всички времена е на двадесето място на летни олимпиади и тридесет и четвърто място на зимни олимпиади.

Български медалисти с най-много участия на олимпиади – Мария Гроздева стрелба (седем), Йордан Йовчев спортна гимнастика (шест), Нонка Матова стрелба (шест), Таню Кирияков стрелба (шест), Евгения Раданова шортрек зимни игри (пет) и колоездене летни игри (едно), Емил Милев спортна стрелба (шест), от които четири за България и две за САЩ.

Литература

<https://www.bgolympic.org>

ПАРАОЛИМПИЙСКО ДВИЖЕНИЕ

Параолимпийски игри са спортно събитие за атлети с двигателни и сетивни увреждания. Провеждат се на всеки четири години след Олимпийските игри и се организират от Международен параолимпийски комитет. Името „Параолимпийски“ е образувано с помощта на гръцкия предлог „παρά“ („до“, „заедно с“) и така се обозначава, че събитието се провежда паралелно на Олимпийските игри.

Параолимпийските игри започват след края на Втората световна война, когато д-р Лудвиг Гутман въвежда спорта като метод за рехабилитация на ранени войници и цивилни. Скоро в клиниката му „Стоук Мандвил“ в Англия пациентите започват да се занимават и със състезателни спортове. На 28 юли 1948 година, когато се откриват Олимпийските игри в Лондон, д-р Гутман организира първото състезание за атлети на инвалидни колички. Нарекъл състезанието "Игри „Стоук Мандвил“". Скоро към начинанието се присъединили и чужденци и така през 1952 година се създава Международния комитет на игрите „Стоук Мандвил“. През 1960 година се провеждат първите Параолимпийски игри веднага след Олимпийските в Рим. Събитието имитира Олимпийските игри и в него участват 400 атлети от 23 държави.

От 1988 година Параолимпийските игри се провеждат в същия град като Олимпийските игри, три седмици след приключването им и на същите терени.

Спортни дисциплини в летните игри

Стрелба с лък

Лека атлетика

Воссиа

Колоездене

Конна езда

Параолимпийски футбол за атлети със зрителни увреждания

Параолимпийски футбол за атлети с церебрална парализа

Голбол

Джудо

Вдигане на тежести

Гребане

Ветроходство

Стрелба

Плуване

Тенис на маса

Параолимпийски волейбол

Баскетбол с инвалидни колички

Фехтовка с инвалидни колички

Ръгби с инвалидни колички

Тенис с инвалидни колички

Спортни дисциплини в зимните игри

СУ „Св. Климент Охридски”

България, София 1504, Бул. “Цар Освободител” 15,
Тел. (+359-2) 9442749,9308 в. 435; Факс (+359-2) 943-38-18; e-mail: sport_su@abv.bg

---

Аплийски ски слалом

Параолимпийски хокей

Биатлон

Ски бягане

Кърлинг с инвалидни колички

Категории

Състезатели с ампутации;

Състезатели с церебрална парализа – в категорията влизат и атлетите с мозъчни травми, удар и подобни проблеми на равновесието, координацията или мускулния контрол

Състезатели в инвалидни колички

Състезатели със зрителни увреждания

Les Autres (на френски: останалите) – за състезатели, които не попадат в другите категории; в категорията попадат и малките хора, състезателите с множествена склероза и вродени деформации на крайниците.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗТОЧНИЦИ

<https://olympics.com/ioc/olympic-games>

<https://web.archive.org/web/20080609233026/http://www.bgolympic.org/fce/index.shtml?s=001&p=0014>